

úvodník

SVŮJ HLAVNÍ ÚKOL VIDÍM V PROSAZOVÁNÍ REFORMY

Při prvním setkání nového výboru Psychiatrické společnosti profesor Raboch řekl, že by nám přál trochu kontinuity a trochu diskontinuity. Dobře tím vystihl potřebu zachovat hodnoty, které odborná společnost dlouhodobě reprezentuje, a současně mnoho věcí změnit.

Je pro mne velká čest, že jsem byl zvolen předsedou Psychiatrické společnosti, a děkuji všem, kdo mi dali důvěru. Svůj hlavní úkol vidím v prosazování reformy. Jejím cílem je rozvoj péče o duševně nemocné, respektive kultivace celého systému péče o duševní zdraví. Myslím, že to je i obsah mandátu, který jsem dostal ve volbách. Svoje působení v předsednické roli chápu jako prostředek k prosazení cílů transformace. Věřím, že jsem byl zvolen jako reprezentant transformačního proudu v psychiatrii a že moje role předsedy Psychiatrické společnosti mi dá možnost uchovat kontinuitu reformního procesu a umožní mi razantnější prosazování cílů, na kterých se odborná společnost dohodne.

Vnímám to jako velký úkol a závazek. Mám přitom zvláštní pocit déjà vu. Podobnou situaci jsem zažil před pěti lety, když jsem bez velké přípravy převzal vedení PL Bohnice – organizace, která má mnohaletou historii a mnoho nepochybných kvalit, ale vleče za sebou i řadu problémů, které to někdy kazí. Obdobnou pozici má i Psychiatrická společnost. Vedle pozitivních věcí a věcí, které jsou k diskusi, je tu i nános špatných návyků, které je dobré měnit. Vstupuji sem bez „papírového mandátu“, bez ověření tituly, které k představiteli odborné společnosti jistě patří, podobně jako jsem vstupoval do vedení léčebny. Doufám, že se mi podaří zhostit se tohoto úkolu podobně jako v léčebně a že mi v tom pomůže pohled člověka z praxe, mimo akademické struktury, člověka s praktickým uvažováním a obecným rozhledem, který jsem získal během svého předchozího působení.

Mám zkušenosti z manažerského poradenství, z ambulantního sektoru, pět let jsem byl součástí komunitní péče, když jsem šéfoval krizovému centru, a v současnosti se zabývám organizací lůžkové péče. Každá z těchto oblastí reprezentuje určité hodnoty a já doufám, že pro ně dokážu najít správné místo, dát jim správnou váhu a správný akcent. Doufám, že se mi podaří zahájit diskusi i o věcech, které se na první pohled ukazují jako negativa, ale možná jen nebyly dostatečně ošetřeny a dotaženy do konce. Pokud mají nějaké zdravé, pozitivní jádro, chci, abychom ho zkusili vytáhnout na povrch. To je prostor, kde vidím svoji roli. Nazval bych to jakési umírněné novátorství.

Psychiatrická společnost je tradičně vnímána jako think tank lidí, kteří jsou názorovými leaders v oblasti psychiatrie a psychiatrické péče a dokážou udávat směr v zásadě velmi blízký tomu, co můžeme prohlásit za vědeckou pravdu. Dalším jednoznačným pozitivem je respekt, který si Psychiatrická společnost získala ve světě, což je nepochybně zásluhou celé řady osobností, které vedly Psychiatrickou společnost a reprezentovaly českou psychiatrii na mezinárodních fórech.

Na druhou stranu mají aktivity Psychiatrické společnosti možná až příliš akademický charakter. Lidé, kteří pečují o duševně nemocné, ať už v ambulantní, nebo v komunitní sféře, mají oprávněný pocit, že praktickému výkonu péče není věnována dostatečná pozornost. Na jedné

straně si Psychiatrická společnost získává mezinárodní uznání a respekt, ale na druhé straně jsou to pro část lidí jenom „ty řeči na akademické půdě“, jako by problémy v terénu byly pod naši rozlišovací schopnost nebo bylo příliš složité a komplikované vést partnerskou debatu s celou masou lidí, kterým se někdy neoprávněně říká dělníci psychiatrie.

Myslím, že je možné efektivněji a srozumitelněji komunikovat se všemi skupinami poskytovatelů psychiatrické péče a že bychom měli být otevření jejich podnětům. Psychiatrická společnost rovněž nevěnovala dostatečnou pozornost kontaktu s rodinami, kontaktu s uživateli péče a myslím, že ani kontakt s Českou asociací sester nebyl dlouhodobě kultivován. V těchto oblastech došlo v minulých letech k významným posunům a rozvoji, což Psychiatrická společnost reflektovala, ale je to jenom začátek cesty. Chci v tomto trendu pokračovat, vysvětlovat a komunikovat se všemi zúčastněnými, abychom se posunuli kupředu v celé oblasti péče o lidi s duševním onemocněním.

Jedním z klíčových principů transformace je postavit do centra systému člověka a kvalitu jeho života. Cílem není vytvořit jednoduše financovatelný a jednoduše organizovatelný systém, ale systém, který půjde za potřebami pacientů. Možná stojí za to zopakovat základní vizi: Reforma by měla na základě doporučení Světové zdravotnické organizace, OSN a také evropských struktur rozvinout péči, která bude blíží k pacientovi, která bude poskytovat alternativu k dlouhodobé institucionalizaci pacientů a bude významně přátelštější k pacientům a k jejich rodinám.

Musí jít o transformaci celé psychiatrické péče, ne jenom jejího výseku. Musí se dotýkat všech lidí s duševním onemocněním, ne pouze vybraných pacientů, ať už podle místa, věku, pohlaví, nebo diagnózy. Reforma musí být realizována v postupných krocích. Zdá se, že nejdříve musíme začít budovat systém smysluplné péče o vážně duševně nemocné v jejich přirozeném prostředí, které je mnohem otevřenější k využití vícezdrojového financování. Díky tomu nám pak mohou zbýt peníze na zlepšení péče v běžných ambulancích, na rozvoj komunitních služeb a také na zlepšení komfortu pro ty pacienty, kteří vzhledem ke svému stavu musejí zůstat v ústavní péči.

Úkolem Psychiatrické společnosti je nadále lobbovat za to, abychom ve financování péče o duševně nemocné nezůstávali na posledním místě v Evropě. Jako předseda výboru Psychiatrické společnosti se budu zasazovat o to, aby se výhledově poměr peněz, které jdou ze zdravotnického rozpočtu na psychiatrii, zvýšil alespoň na dolní okraj evropského průměru, protože v současnosti jsme hluboko pod ním.

Myslím, že výbor společnosti je velmi dobře vyladěná skupina lidí. Více než polovinu výboru tvoří zástupci akademické sféry, kteří jsou zárukou odborné kvality rozhodování. Významné je i větší zastoupení ambulantních specialistů ve výboru, protože tato skupina poskytovatelů péče nebyla v minulosti dostatečně komunikačně uchopena, nepodílela se dostatečně na společném rozhodování a také spoluodpovědnosti.

Svoji roli vnímám jako roli manažerskou. Rád bych vdechl Psychiatrické společnosti nový potenciál a zanechal trvalou stopu ve větší efektivitě řízení procesů. Podle nového volebního řádu může být člověk předsedou jenom jednou. Je to dobře, protože to může dodávat větší odvahu jít s kůží na trh.

MUDr. Martin Hollý, předseda Psychiatrické společnosti ČLS JEP